ועוד היכי מאינו למימר דלרבנן לי שאיבה שהמשיכה כולה ואין במקוה 🛮 והן עהורין. כלומר כשר לטבול בו: מטהרס ברבייה והמשכה.

אבילות אסור לרחוץ בין בחמין בין בלוגן וכל שהוא משום תענוג בחמין דאין השאובין פוסלין את המקוה דרך המשכה אלא אם כן היו שם

והן מהורין 6 שהשאיבה ממהרת ברבייה

ובהמשכה מכלל דרבנן סברי דברבייה

ובהמשכה לא אלא סִמּ[הא] דכי אתא רבין א״ר

יוחנן שאובה שהמשיכוה כולה מהורה מני

יולא רבנן ולא ר' אליעזר אלא אמר יו (יוֹ חרבה לא רבנן ולא ר'

לפי חשבון כלים ויוסף בן חוני היא ידתניא

אשלשת לוגין מים שאובין שנפלו זו למים

בשנים ושלשה כלים ואפי בארבעה וחמשה

כלים פוסלים את המקוה ייוסף בן חוני אומר

בשנים ושלשה כלים יו פוסל את המחוה

בארבעה וחמשה אין פוסלין את המקוה: ואין

מי חמאת יונעשה מי חמאת כו': מאן תנא

אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנו דלא

כרבי שמעון 🌣 דתניא יהקדים עפר למים פסול

ורבי שמעון מכשיר מאי מעמא דר"ש דכתיב

יולקחו לממא מעפר שרפת החמאת יוונתו

עליו מים חיים ותניא רבי שמעון אומר וכי

עפר הוא והלא אפר הוא שינה הכתוב

ממשמעו לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן

עפר ונאמר להלן ²עפר מה להלן עפר ע"ג

המים אף כאן עפר על גבי המים ומה כאן

הקדים עפר למים כשר אף ישיסכאן הקדים

עפר למים כשר והכא שמנלן תרי קראי כתיבי

ונתן עליו יש אלמא אפר ברישא והדר כתיב

מים חיים יו אל כלי [א] הא כיצד רצה ייו עפר

לממה רצה עפר למעלה ותנא דידן מאי מעמא

אמר לך יים סיפיה דקרא יי דוקא ונתן עליו

לערבן מאי חזית דאמרת סיפיה דקרא דוקא

דלמא רישא דוקא יחלא מצית אמרת מה

מצינו בכל מקום מכשיר למעלה אף כאן

מכשיר למעלה: ואין בית הפרם עושה

בית הפרם כו': מתניתין דלא כרבי

אליעזר ידתנן רבי אליעזר אומר בית

הפרם עושה בית הפרם ישורבגן עד כמה כי

אתא רב דימי אמר ר"ל אמר ר"ש בר אבא

כשהרוב ממי (של) גשמים שנפלו מעלמן לתוכו והמשיך מיעוט של

שאיבה לתוכו דרך חריץ מטהרת השאיבה והיינו לפי חשבון דמתניתין

עשרים סאין: מכלל דרבנן כו'. כלומר

מדקאמרת מתני׳ רבי אליעזר בו

יעקב היא ולא רבנן ומתני׳ לקולא

דבלישנא דקולא נקיט לה דקתני אין

השאובין פוסלין אלא לפי חשבון ש

מכלל דרבנן לחומרא פליגי: אלא

הא דכי אתא רבין ואמר שאובה

שהמשיכוה כולה כשרה. שאפילו כל

המקוה ממים שאובין דרך המשכה

כשר לא רבי אליעזר ולא רבנן: אלא

אמר רב פפא. רבנן לקולא פליגי והא

דכי אתא רבין רבנן היא ומתני׳ לאו

בהכי המיירי דתימא ר' אליעור היא

ורבנן לחומרא פליגי: אלא לפי

חשבון כלים כחו ויוסף בן חוני היחיבו:

שנפלו למקוה. מן הכלי לתוך המקוה

כמ בהמשכה: בב' או בג' כלים. שנפל

לוג שלם מכל כלי פסול אבל מד׳

או ה׳ כלים דאין לוג שלם נופל כאחד

לא פסלוהו ולפי חשבון דמתני׳ נמי

ה"ק: (כ) לדו (אלא להו על מתן אפר.

בשעת מתן אפר נעשו מי חטאת.

אלמא בעינן מים ברישא דאי מים

בסוף לא הוו מי חטאת דהא בשעת

מתן אפר לא נעשו מי חטאת דלא

היו שם מים): דלא כר"ש. דלר"ש

הקדים אפר למים כשר: דמניא. גבי

סוטה הקדים עפר שבקרקע למים

בכלי פסול יח(ט כו': ואמרינן מאי

טעמיה דר"ש דכתיב. גבי מי חטחת

ולקחו לטמא מעפר ותניא כו': נאמר

כאן. במי חטאת עפר ונאמר בסוטה

עפר מה בסוטה עפר על המים

כדכתיב (במדבר ה) ומן העפר אשר

יהיה וגו׳ אף כאן כון עפר ע"ג מים

וזו היא הכשר מלוותה לכתחילה: ומה

כאן כו'. כדמפרש והכא גבי מי

חטאת מנלן. אלמא סבירא ליה לר"ש

דמי חטאת הקדים עפר למים כשר:

וכתיב מים חיים אל כלי. דמשמע

דהמים יהיו נתונין אל יחו כלי ולא אל

העפר דחל כלי משמע עפר ברישח

פסול: עליו לערבן. ונתן עליו לאו ישו למימרא דאם הקדים עפר כשר

אלא למימרא להזהר שלאחר שיתן העפר ט למים יערבם באלבעו יפה

ויחזיר המים שתחתיו עליו: ואימאלאו רישא דקרא דוקא. דאפר קודם

למים כדכתיב ונתן עליו מים ואל כלי להכי אתא שתהא חיותו בכלי

שלא ימלאם בכלי אחר ויערם לכלי זה וד) אבל זה יתן לתוך המעיין

לם ויקח המים לתוכו: ומשני מה מלינו בכל מקום. כגון בסוטה עפר

למעלה שהוא המכשיר את המים לם לבדו [=] והוי למעלה דכולי עלמא

מודו דמלוה להקדים המים כדכתיבי ומן העפר וגו': אף כאן מכשיר למעלה. הלכך בע"כ סיפיה דקרא לגופיה ורישא לדרשא לערבן:

ל) (עוספתה מקוחות פ"ג, ה"ה ב) [תוספתה דמקואות פ"ג ה"ה ע"ש], ג) תוס' דפרה פ"ו ה"ב

[סוטה טו: ע"ש], ד) [ל"ל להלן

בשו א מיי׳ פ״ה מהל׳ מהואות קבו א מיי פ"ה מהכי מקוחות הלכה א טוש"ע יו"ד סי רא סעי טו: קיז ב מיי פ"ט מהלי פרה הל"א:

תורה אור השלם

 וְלְקְחוּ לַטְמֵא מֵעְפַר שְׂרַפַּת הַחַטְאת וְנָתוֹ עָלְיוֹ מִים חַיִּים במדבר יט יז אל בלי: 2. וְלָקַח הַכּּהַן מֵיִם קְּדְשִׁים בְּכְלִי הָרֶשׁ וּמִן הָעָבְּר אֲשֶׁר דְּכָלִי הָרֶשׁ וּמִן הָעָבְּר אֲשֶׁר דִיהָה בְּקָרַקע הַמִּשְׁכָּן יִקָּח הַכּּהַן ונתן אל המים: במדבר היז

שינויי נוסחאות

אן נ״ל שהשאובה. (יעב״ץ בן ברבייה והמשכה לא אלא האי גן ברבידה והמעשכה נח מנה האי דכי (מיים) גל (צייק) ד'ן מני. ס"א ליא כמאן כרכנן אי רכנון מאי אלא לפי חשבון אלא אמר רב פפא לפי וכו' (שייח) ה'ן אלא אמר רב פפא (שייח) ז'ן ברש"י ובשאלמום אימא רב פפא וכ"א בממ"ג וכו נתוח לכ פנח ובית כנות"ג זכן נתוח ל"ה אלא אמר איתא הכי והג"ה שם דגרם רבה ליתא, שן שנפלו למקוה בשנים (ש"ח) מן כלים פודלים את התקום בארבעה וחמשה כלים אין (ש"מ) מהכנסה המתכם בלים חין (ש"מ)
עו מטאת געשין מי (ש"מ)
ין מינות ומתן עלויו מים חיים
נמחק (ש"מ) יאו אף להלן
הקדים (ש"מ) יצו והכל והתם
מתגן מרי קראי כמיני (ש"מ)
מתגן מרי קראי כמיני (ש"מ) ים עליו מים חיים אלמת (ש"מ)
יים עליו מים חיים אל כלי שתהה
ייים מים סיים אל כלי שתהה
חייתון בכלי. כליל (דיב רועבורוג)
עון כלה נוהן עפר למעלה ותנה קמא
עון כלה נוהן עפר למעלה ותנה קמא
מלו עעתה (ש"מ) עון לך רישא
דקרה דוקה עליו עכרנן. תיעה
דוקא עליו לערבן (צ"ס)
דוקא עליו לערבן (צ"ס)
דוקא עליו לערבן (צ"ס)
דוקא יעליו לערבן (צ"ס)
בכלי לה שהה חייתון יגן עליו מים חיים אלמא משיח יען זיקט אל כלי טומיה זיהוק בכלי לו שיים יען ספלס הפרס עושה בית הפרס עד כמה. מיכת ורכנן נממק (שים) 70 מצכון ולא קתני שהמים שאובין פוסלין לפי חשבון מכל (שים) כלו על סיים מלו כלים ויוסף (ש"ח) לכן היא דתניא כו' יויסף (ש"ח) שנפלו כו' הד"א וכל"ל (צ"ק) כגן התקה שלא בהמשכה (ש"ח) ועי׳ צ״ק. כד] רש״ק מ״ז, כה] אלא עם מתן (ש״מ) כו] פסול ור״ש עם מתן (ש"ח) לון פסול הר"ש מכשיר (ש"ח) לון כלון במי חטאת עפל (ש"ח) לחן לו הכלי ולא (ש"ח) לען מינת לתיתרל נמחק (ש"ח) לון העפל על המים נמחק (ש"ח) לון דילמא (צ"ק) ערכם (שיים) (חן דילמא (ציים)
(ב) מעניין וילקחו מחן דילמא (מיים)
(ב) לח מתים לבדרק אותה (ציים)
(ב) בית הפרס בית הפרס (ושיים)
(ב) בית הפרס אם (ציים) (חן כ"ל
שאובה וכן ככל מענון (עברים)
(ב) בעלין את המרחצארי
(ב) בעולין את המרחצארי
(ב) המרחצארי
(ב) המרחצארי
(ב) המרחצארי ומתריק (ש"מ) נמן במאי אילימא בממין טבילה. (צ"ק) לט] נ"ח בהמשכה מן וחמשיכן לתחתוך עצמו הוי (ש"מ) מתן נמקוה אח"כ מי (ש"מ) מתן נמקוה אח"כ מי (ש"מ) מבן ומילות? דרבון אלמה לא פלגיג אסדרי ור"י יסדע לו דמפיר מחוקמה סוגיה דמונית דמונית החוקמה סוגיה במונית ביני מיום מון לפיג וכן גבי ביני מיום מון לפיג וכן גבי מביני שניה מון לפיג וכן גבי מביני שניה למי ופנת קת ע"ב) והיה (שניה מה מה מביני של שנים ל מונית מקודה שלם שיטיל לתוכו ממקדה שלם אינו מכה דכיון שהוא שלם אינו מכסל לו וווים מון דהרא צונום נפסל אי (ש"מ) מו] דההיא דנותן (צ״ק) מו] (צ״ק) מה] ל״ל עד (צ״ק) שיתמלאו. (רש״ש) מט] עד שלתנהלאו. (וש"ש) "מכן על שלא יגיעו למקוס (ש"מ) כן על שלא יגיעו למקוס (ש"מ)

רבינו גרשום

בהן חריץ כעין צינור ופותקן היינו שמושכן למקוה דרך אותו

צינור: והן מהורין. ומתבטלין

צינור: זהן מהוריך, זמונטליק משאובין: שהשאובה נמהרת ברובה. אם רובה הזו דלאו שאובין: ובהמשבה. דהיינו ופותקן כמו שאמרנו: מכלל

.. ד**רבנן** דפליגי עליה דר' אליעזר

ליה כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בט׳ באב וביוה״כ לחואי בחמין טבילה מי איכא בחמין שהא שאובין נינהו ואי כדברי רש"י דשחיבה מטהרת לשוברבייה בלא שום מי גשמים אם כן מלינו טבילה בחמין כגון שהמשיכן וע"ק מההיא דתנן במסכת מקוואות (פ"ו מ״ח) ב׳ מקוואות אחד עליון ואחד תחתון בעליון ארבעים סאה ובתחתון אין בה מ' סאה ממלא בכתף ונותן לעליון עד שירדו לתחתון מ' סחה ואי שאיבה מטהרת ע"י המשכה בלא מים אחרים למה לי נותן בעליון אפילו נתן בקרקע והמשיכן מו הוי טהור ועוד דתנן פ"ד דמסכת מקוואות (מ"ד) מי גשמים ומים שאובין שנתערבו בחלר ובעוקה ועל מעלות המערה אם רוב מו הכשר כשר ואם רוב מן הפסול פסול ומחלה למחלה פסולו אימתי בזמן שנתערבו עד שלא יגיעו למקוה כו׳ והשתא למה לי נתערבו אפי׳ מים שאובין לבדן כשרין ע״י המשכה ושלח ה"ר שמואל שקיבל מרבותיו שאיבה שהמשיכוה כולה טהורה היינו כשיבואו במקוה מאז [אח"כ] מי גשמים מ' סאה והשתא מיתרלא כל מה שהקשינו ושפיר הוי הך מילתא דרבין כר״א בן יעקב דלענין לירוף מ' סאה בעינן רוב הכשר וכן משמע מתוך לשון שחלתות דרב חחחי ישכתוב מקוח אחד שנפל בו ג' לוגין מים שחובין פסול וחי חמשכינהו חברחי אגב מרזיבא ואזלי למקוה לא פסלי דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן שאיבה שהמשיכוה כולה טהורה ואיצטרופי מנטרפי למ' סאה דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר כו׳ אלמא משמע דאית ליה דשפיר מיתוקמי הני תרי מילי מילתא דרבי אליעזר בן יעקב ומילתא

דרבין אלמא לא מכן נגעי אהדדי

אסור בצונן מותר עד לימא מסייע

מי גשמים אחרים שיהא כשר א"כ קשיא מפרק קמא דתענית (דף יג.)

דאמר מו (מועלין במרחלאות) ואמרינן בגמרא עלה כל שהוא משום

ור"י השיב לו דשפיר מיתוקמה סוגיה דשמעתין לפרושי דמשמע ליה דלרבי אליעזר בן יעקב בעי רוב מי גשמים אבל אם רובן שאובין אפילו אם ירדו אח"כ מ' סאה מי גשמים לא מתכשר ומשום הכי פריך דמילתא דרבין לא מיתוקמא לא כר״א בן יעקב ולא כרבנן מיהו אומר ר"י דכל מה שהקשה לא קשה מידי דבכמה מקומות בהש"ם מלינו כן דמעיקרא היה מפרש מילתא דחד

תנא להחמיר ואח"כ מפרשו להקל בפ"ק דקדושין (דף לז.) מגן (דבי) ר׳ אליעור אומר אף החדש דמיבעי ליה בהש״ס אי רבי אליעור לקולא פליג או לחומרא פליג מדו וההיא דתענית לא קשה מידי דלטעמיך נמי תיקשי דמלינו שפיר בחמין כגון שהמשיך י"ט סחה חמין לתוך כ״א סאה מי גשמים מסו אי נמי ע״י עששיות של ברול

רבי אליעור אומר בית הפרם עושה בית הפרם. כל ארבע השדות שקביב (ס) בית הפרס להן לסוקן אם נחרשו דעפר בית הפרס מטמאן: שהוחמו ונתנו למקוה כדאמרינן במסכח יומא (דף לא:) גבי טבילה דכ"ג ביוה"כ ושאר משניות שהבאתי דמסכת מקוואות אפשר לאוקומינהו כרבי אליעזר בן יעקב ועוד יש לומר מחמההיא דנותן לעליון עד שירדו בחחחון מ' סאה דאתא לאשמעינן דהיכא דיש במקוה מ׳ סאה מים כשרים אפי׳ ירדו בו ק׳ סאה מים שאובין לא יפסלוהו והנראה לפי האמת דאין לעשות מקוה כולהו שאוב ע״י המשכה דאפי׳ לפירש"י הלכה כר׳ אליעזר בן יעקב מון[דמשנתו] קב ונקי אבל ע"י רבייה והמשכה כשר לכ"ע שאם יש במקוה כ"א סאה מים כשרים מותר למלאות בכתף תשע עשרה סאה ולעשות חריץ בקרקע ולערות שם ולהמשיכן למקוה עד מייו שיחמלא כההיא דפ״ד דמסכת מקוואות שהבאתי דקתני אימתי בזמן שנתערבו עד מטן שיגיעו למקוה הא אסיקנא דע"י רבייה והמשכה לכולי עלמא כשר ונראה דקתני שנתערבו עד

יוסף בן חוני אומר כשנים ושלשה כלים פומלים את המקוה בארבעה וחמשה כלים אין פומלין. ולפי משכון דקתני מתני הכי קממר ואין מים שאובין פוסלין את המקוה אלא א"כ נפלו מכלים לפי חשבון הלוגין שפוסלין המקוה דהיינו שלשה אבל אם נפלו הג' לוגין בד׳ וה׳ פעמים לא פסלי ופסק ה״ר אברהם בר דוד דהלכה כיוסף בר חוני לפיכך נראה כששואבין את המקוה לנקותו שנוטלין אותן מים שבתוכו ובאים מים אחרים תחתיהן אין לחוש אפי׳ אם נשתייר קלת מן הראשונים במקוה ואע"ג שנופל מן הדלי לחוכו והוו להו שם

ישיגיעו למקוה לאפוקי היכא שהלינור שחקקו ולבסוף קבעו יורד למקוה בלא המשכה:

יותר מג׳ לוגין מים שאובין אפ״ה אין לחוש דמסתמא לא נפלו ג׳ לוגין משלשה כלים ויש מחמירין שנוקבין את הדלי בכונס משקה משום הך חששא דפי׳: הא ביצר רצה עפר לממה רצה עפר למעלה. וא״ת א״כ גזירה שוה למאי אתא וי״ל דלמנוה בעינן מים תחילה ואח״כ עפר כדכתיב בסוטה (במדבר ה) ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים ומש"ה אתיא גזירה שוה:

אהלות פי"ז משנה ב, ו) ובמדבר הן, ז) וע' ברכות כ"ב

למז בילקוט

הנהות הב"ח

 (A) גמ' אלא אמר (רבה) מז"מ
 ונ"ב גי' רש"י רב פפא:
 (ב) רש"י ד"ה בשנים וכו' נמי ה"ה הס"ד ואח"כ מ"ה ואין מי דטאח ברי אלא עם ממו אחר: יוטאת כוי מנמן עם ממן מפר. (ג) ד"ה למניא גבי סוטה וכר פסול ור"ש מכשיר כר ואמרינן: (ד) ד"ה ואימא וכר לכלי זה אלא זה ימו: (ה) ד"ה רבי אליעזר וכו' בית הפרם בית הפרס הן אם נחרשו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' הא כילד כו'. פיי בלא ג"ש: [ב] רש"י ד"ה ומשני. לבדו נ"ל דל"ג:

מוסף רש"י

. הקדים עפר למים. נסוטה, פסול. כדכתיב ונתן אל המיס, אלמא מים ברישא, וכתיב ועשה לה הכהו את כל התורה הזאת. דבעינו יספאן לתוכל התחים החתו, דפצי כסדר הכתוב בפרשה (פומה מז: מה להלן. בסוטה, מלום לכתחילה עפר אל המים כדכתי בה, אף כאן בפרה עפר אל המים מצותו כן לכתחילה, ולא תימא ונתן עליו דוהא. דמשמע עפר לכתחילה (שם), ומה כאן. נפרה הקדים עפר למים כשר. כדמפרט ולזיל (שם). והכא מגלן. גני פרה דלס ההדים עפר למים כשר (שם). מים חיים אל כלי. משמע מים לזד הכלי ולא עפר חולן בינתים (שם). הכלי ולא עפר חולן בינתים (שם). ותנא דידן מאי טעמא. הקדים עפר למים פסול, אמר לך. נפרה נמי פסול, סיפיה דקרא דוקא. דאל כלי דוקא דמשמע מים ברישא, ונתן עליו לערבן. והא דכתיב ינתן עליו מים לערבן, לאחר שנתן ונתן עניו מים נערבן, נחחר שנתן אפר אל המים לריך להפך המים עליו ולערבן (שם). דלמא רישא דוקא. אימא עליו דוקא שיהא עפר מחילה והא דכתיב מים חיים עפר תחינה והח דכחיב מים חיים אל כלי, לאו למימרא שיהו המים ללד הכלי, אלא למימר שיהא חיותן בכלי, שלא יטול מן המעיין בכלי אחר ויתן לחוך זה, אלא בכלי זה ישאנס מן המעיין (שם). מה מצינו בכל מקום. נסוטה, מכשיר למעלה. עפר הוא מכשיר למעלה. עפר הוא המכשיר את המים לגדוק אותה, וכן דם לפור של תלורע שמכשיר את המים להואה, אף כאן עפר

שימה מקובצת

מכשיר את המים (שם).

והכא והתם מנלן תרי קראי ילפינן דאפר למעלה וסוטה מפרה לומר דאינו מעכב: רצה גותן עפר לממה. ס"א ורבנן סברי חיים אל כלי דוקא, ונתן עליו לערבן הוא דאתא, וממאי דכי אמרי רבנן דילמא וממא דכי אמור דבן דימא לכדקאמר ר' שמעון מה מצינו בכל מקום מכשיר למעלה אף כאן מכשיר למעלה. [לישנא אחרינא ות"ק מ"ט אמ' לך וכר' ע"כ, וכן כתבה הרגמ"ה ו"ל]: מה מצינו בכל מקום וכו'. גליוו בוו בב מבכל בקום ובו. איון האי מה מצינו לאו דוקא הוא אלא גז"ש כדקאמר לעיל נאמר כאן עפר כו' ורבנן נמי מודו בגז"ש כדמשמע התם ג' צריכין . שיתרכה עפר סוטה ואפר פרה ול המיח כו׳: תום' ד"ה ואיז מ' מאה. עי' בהשמטו' בסוף המסכת: שם גבי מבילה דכ"ג

. המסכת: תום' ד"ה יוסף בן חוני וכו' אבל אם נפלו הג' לונין בר' וה' פעמים לא פסלי. עי' בהשמטות בסוף המסכת: בן יעקב סברי דברובה והמשכה לא מיתבטל: אלא הא דכי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן שאובה שהמשיב' כולה. כל מ' סאין כי האי גוונא

דלא כתרווייהו אלא לפי חשבון לא ר' אליעור בן יעקב היא אלא לפי חשבון כלים היא ויוסף בן חוני היא כר'. והיינו כלישנא קמא (בתרא); אלא עם מהן אפר. כלומר עד שיתן האפר על גבי המים והלא אפר הוא דשן של פרה. ונאבר להלן עפר ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשבן: וכתב חיים אל כלי. כלומר שהמים סמוך לכלי דוקא והאי דקאמר קרא ונתן עליו מים כלומר על העפר (לאו להכי הוא דאתא) [לא להכי כתב] האי ונתן עליו אלא כדי לערבן עפר ומים (ביחד) כתוב ולעולם מים ברישא וממאי דהכי הוא כדרבנן דוקא משום דמה מצינו בכל מקום בסוטה מכשיר למעלה אך באן נמי: ל"א ות"ק דר' שמעון סבר סיפיה דקרא דוקא חיים אל כלי והיינו כלישנא קמא: אין בית הפרם עושה בית הפרם עושה בית הפרם. דשר שנעור מקום בית הפרס: "די שמעור מקום בית הפרס ברישא והאר טהורות: ורבנן עד כמה. הוא שיעור מקום בית הפרס: